

O TOPOGRAFIE A SPAȚIALITĂȚII SACRE

Doctor în istorie, conferențiar universitar **Ion Valer XENOFONTOV**

E-mail: ion.xenofontov@usm.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5993-1235>

Facultatea de Istorie și Filosofie/Institutul de Istorie, USM

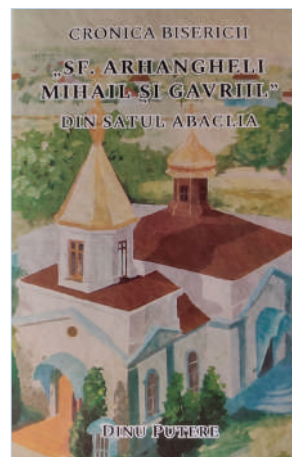
Monografia *Cronica Bisericii Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil din satul Abaclia*, elaborată de Dinu Putere, include deopotrivă o dimensiune științifică, privind cartografierea lăcașului sfânt, și una spirituală – cea a sentimentului religios, a pietății față de valorile perene ale spațiului nativ.

Lucrarea este elaborată de un autor rafinat care se manifestă într-o ipostază dublă: de autentic cercetător științific, dar și de fiu exemplar al satului de baștină, unul care sesizează că universul nu poate fi cucerit dacă nu se pornește de la rădăcini, de la firul de iarbă verde, de la o topografie a spațialității sacre. Actul creației supreme este puternic conectat cu cel al spiritualității, al energiei universului.

În lucrare transpare triada epistemică: timpul, spațiul și omul. Istoria Abacliei se împletește armonios cu cea a zidirii așezământului religios, inițial construit din lemn, apoi din piatră. În epicentrul acestei construcții se întrevede creștinul, care dorește o puternică ancoră terestră valorificată într-o frumoasă biserică – templu ce trebuie să vegheze la ritmul unei vieți aflate în deplină armonie cu legile naturii, ale Creatorului, ale omului care se pregătește gradual pentru postexistență. Binele, ca și răul, mai devreme sau mai târziu, asemenea unui bumerang transgresează ani, uneori sute de ani, ca să revină de la punctul inițial și să fie remis spre noi piste creative. Or, (re)descoperirea clerului, a ctitorilor, binefăcătorilor care au contribuit la edificarea lăcașului de cult este un semn de recunoștință venită prin filiera unui reprezentant de seamă al generației Z (autorul este născut în anul 2001!).

Istoria bisericii din Abaclia duce spre o macroistorie, de la prețuirea deosebită manifestată altădată preotului, căruia sătenii i se închinau și-i sărutau mâna, până la venirea unui preot de sorgine sovietică, controlat de regim, pre nume „Gheorghe Fomici”.

Abaclienii, așa cum demonstrează discursul științific elaborat de cercetătorul Dinu Putere, au o largă deschidere spre alte areale spirituale, de aceea îi poți întâlni în pelerinaje prin locuri sfinte, dar și la adunările inochentiștilor. Biserica și comunitatea se

Dinu PUTERE. „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” din satul Abaclia. Chișinău: [S.n.]: Tipografia Centrală, 2024. 335 p.

întrevede integrate în sărbătoarea religioasă a localității – hramul satului. Din perspectivă teoretico-metodologică această formă a religiozității o includem în perimetrul pietății colective.

În lucrare transpare un dialog tacit între cei plecați în eternitate și cei prezenți, între cei aflați în necropola localității sau înmormânați în curtea bisericii și cei care îi pomenesc la sărbători și ceremonii religioase, instituindu-se astfel o comunicare cu profunde valențe simbolice desprinse livresc de cultul ancestral. Meditația asupra morții, retorica discursului funebru constituie percepții și reprezentări ale postexistenței, întrevăzute în paginile lucrării.

Volumul prezintă un interes bibliografic și din perspectiva aranjamentului artistic, unul ornamentat cu elemente simbolice, citate biblice, extrase din înțelepciunea religiei creștine. Cartea este ilustrată cu surse iconografice, inclusiv color. Lucrarea este temeinic documentată. Autorul a utilizat surse istorice inedite depistate la Agenția Națională a Arhivelor Republicii Moldova, Serviciul Arhivei raionale Basarabeasca, Arhivele Naționale ale României, Arhiva orașului Ismail, Ucraina. A fost utilizată și presa, ca izvor istoric. Au fost aplicate lucrări istoriografice naționale și internaționale.